
Hallitus**AIKA** Tiistai 21.11.2023 klo 09:00 - 09:37**PAIKKA** Sähköinen kokous**ASIAT**

§	Otsikko	Sivu
§ 104	Kokouksen järjestäytyminen	4
§ 105	Liittyminen Hansel Oy:n kilpailuttamaan Microsoft-käyttöoikeuksien jakelu- ja hallintapalveluja koskevaan puitejärjestelyyn	5
§ 106	Turvallisuuspalveluiden väliaikainen puitejärjestely (yhteishankinta)	7
§ 107	Palveluintegraattorin hankinta	9
§ 108	Järvenpään kehyskuntasopimuksen irtisanominen	11
§ 109	Järvenpään junaliikenteen liikennöintisuunnitelma	12
§ 110	Bussiliikenteen ympäristöbonus Y14 tarjouskilpailun järjestäminen	14
§ 111	HSL-tuloskortin hyväksyminen vuodelle 2024	17
§ 112	Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset	19
§ 113	Tiedoksi merkittävät asiat	20
§ 114	Seuraava kokous	22

Päätöksentekijät	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Sauri Pekka	Puheenjohtaja, Helsinki	
	Brax Saara	Jäsen, Kirkkonummi	
	Halava Heli	Jäsen, Espoo	
	Hämäläinen Sanna	Jäsen, Helsinki	
	Kauppila Elina	Jäsen, Helsinki	
	Kauppinen Sirpa	Jäsen, Vantaa	
	Laiho Mia	Jäsen, Espoo	
	Liukkonen Pasi	Jäsen, Vantaa	
	Månsson Björn	Jäsen, Helsinki	
	Nieminen Pekka	Varajäsen, Vantaa	
	Rokkanen Sakari	Jäsen, Vantaa	
	Rydman Sampsa	Jäsen, Helsinki	
	Passi Kauko	Varajäsen, Kerava	
	Salmi Lilli	Varajäsen, Tuusula	
Muut osallistujat	Nimi	Tehtävä	Lisätiedot
	Anttila Tero	Asiantuntija, Vantaa	
	Grannas Mikael	Asiantuntija, Sipoo	
	Isotupa Juha- Pekka	Asiantuntija, Siuntio	
	Kauppinen Anna- Kaisa	Asiantuntija, Kirkkonummi	
	Lindberg Arto	Asiantuntija, Tuusula	
	Masar Christoffer	Asiantuntija, Kauniainen	
	Rontu Kirsi	Asiantuntija, Kerava	
	Nykänen Mika	Toimitusjohtaja, esittelijä	
	Alakuijala Päivi	Tulosalueen johtaja	
	Flink Mari	Tulosalueen johtaja	
	Saarinen Jussi M	Tulosalueen johtaja, pöytäkirjanpitäjä	
	Savikangas Tuomas	Tulosalueen johtaja	
	Taiha Reija	Tulosalueen johtaja	
	Wallin Johanna	Tulosalueen johtaja	
	Lehtinen Anni	Hallintopäällikkö	

ALLEKIRJOITUKSET

Pöytäkirja on sähköisesti allekirjoitettu

Pekka Sauri
puheenjohtaja

Jussi M Saarinen
pöytäkirjanpitäjä

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

21.11.2023

Sampsa Rydman
pöytäkirjantarkastaja

PÖYTÄKIRJA YLEISESTI NÄHTÄVILLÄ

Asetettu yleisesti nähtäville yleisessä tietoverkossa (www.hsl.fi) kuntalain 140 §:ssä säädetyllä tavalla 21.11.2023.

Kokouksen järjestäytyminen

Hallitus 21.11.2023 § 104

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, p. 040 5942 747

Ehdotus Hallitus päättää

- a) todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi; sekä
- b) valita pöytäkirjantarkastajaksi Sampsa Rydmanin (varalla Saara Brax).

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liittyminen Hansel Oy:n kilpailuttamaan Microsoft-käyttöoikeuksien jakelu- ja hallintapalveluja koskevaan puitejärjestelyyn

271/02.08.00/2023 [Liittyminen Hansel Oy:n kilpailuttamaan Microsoft-käyttöoikeuksien jakelu- ja hallintapalveluja koskevaan puitejärjestelyyn]

Hallitus 21.11.2023 § 105

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Tuomas Savikangas, p. 040 4842 681

Hansel Oy on kilpailuttamassa Microsoft-käyttöoikeuksien jakelu- ja hallintapalvelujen puitejärjestelyä ajalle 14.12.2024–13.12.2027. Puitejärjestelyyn sisältyy mahdollisuus jatkaa sopimusta yhden vuoden mittaisella optiokaudella. HSL:n kannattaa liittyä kyseiseen kilpailutukseen, jotta HSL pääsee hyödyntämään koko julkisen sektorin ostovolyymien. Yhteishankintaan tulee liittyä viimeistään 31.12.2023.

Hankinnan taustaa

Valtion ja Kuntaliiton omistama Hansel Oy on voittoa tavoittelematon yhtiö, joka kilpailuttaa ja neuvottelee kunta-asiakkaitensa puolesta puitejärjestelyjä ja hankintasopimuksia sekä vastaa sopimushallinnasta. Sen tavoitteena on tuottaa asiakkailleen säästöjä yhteishankinnan suuren volyymin tuomina alhaisempina yksikköhintoina ja asiakkaan säästyessä oman kilpailutusprosessinsa ja sopimuksen hallinnoinnin kustannuksilta.

Markkinaoikeuden päätöksen (MAO 113/18) jälkeen yhteishankintoihin ei ole enää voinut liittyä kesken sopimuskauden, vaan liittyminen on tehtävä ennen tarjouspyynnön julkaisemista, jotta hankinnan laajuus olisi tarjoajille selvillä jo tarjouksen jättämisvaiheessa.

Hansel Oy on erityisalojen hankintalain (1398/2016) 4 §:n 12 kohdassa tarkoitettu yhteishankintayksikkö. Erityisalojen hankintalain 30 §:n mukaan hankintayksikön katsotaan täyttäneen kyseisen lain mukaiset velvoitteensa, kun se hankkii tavaroita, palveluja taikka rakennusurakoita käyttäen yhteishankintayksikön tekemää hankintasopimusta tai 45 §:ssä tarkoitettua puitejärjestelyä.

Hankinta ylittää erityisalojen hankintalain 13 §:n mukaisen kynnysarvon.

Hankinnan kohde

HSL:n järjestelmäratkaisuisista merkittävä osa rakentuu Microsoftin ratkaisujen pohjalle. HSL käyttää järjestelmäratkaisuisaan laajasti kaikkia Microsoftin pilvipalveluja: Office365, Dynamics365 ja Azure. Näihin palveluihin sisältyvät Microsoftin työasemalisenssit, Microsoft-palvelintuotteet ja -tietokantaratkaisut sekä muut Microsoft-tuotteet.

Puitesopimus sisältää Microsoftin merkittävimpien sopimusmallien kautta myytävien käyttöoikeuksien ja pilvikapasiteetin jälleenmyynnin sekä lisäpalveluina käyttöoikeuksien hallintaan (SAM-palvelut), suunnitteluun, koulutukseen ja konsultointiin liittyviä palveluita.

Hankinnan kustannukset

Hankinnasta tehtävä sopimus alkaa 14.12.2024 ja päättyy 13.12.2027. Hankinta sisältää mahdollisuuden jatkaa sopimusta yhden vuoden mittaisella optiokaudella. Hankinnan arvioidut arvonlisäverottomat kokonaiskustannukset optio mukaan lukien ovat yhteensä noin 11 000 000 euroa.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista. Hallituksen päätöksen 15.6.2021 § 69 mukaan, jos hallituksen päättämään hankintaan sisältyy mahdollisuus optioiden käyttämiseen, toimitusjohtajalla on option arvosta riippumatta valtuus tehdä päätös optioiden käytöstä.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) liittyä Hansel Oy:n Microsoft-käyttöoikeuksien jakelu- ja hallintapalvelujen puitejärjestelyyn sopimuskaudeksi 14.12.2024–13.12.2027; sekä

b) valtuuttaa toimitusjohtajan tekemään hankintalainsäädännön mahdollistamia sopimusmuutoksia Microsoft-käyttöoikeuksien jakelu- ja hallintapalveluja koskevaan sopimukseen hankintavaltuuksiensa puitteissa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Turvallisuuspalveluiden väliaikainen puitejärjestely (yhteishankinta)

782/02.08.00/2020 [Liittyminen järjestyksenvalvontapalvelun yhteishankintaan]

Hallitus 21.11.2023 § 106

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, p. 050 3375 685
Turvallisuusasiantuntija Sami Hulkkonen, p. 040 6634 496

Yhteishankinnan tausta

HSL:n hallitus on kokouksessaan 02.03.2021 § 25 päättänyt liittyä järjestyksenvalvonta- ja vartiointipalvelut liikennejärjestelmässä -yhteishankintaan sekä valtuuttaa toimitusjohtajan allekirjoittamaan yhteistoimintasopimuksen yhteishankinnan kilpailutusta varten.

Puitejärjestely kilpailutettiin myöhemmin vuonna 2021. Hankintapäätöksestä valittiin markkinaoikeuteen, joka totesi hankintailmoituksen olleen hankintasäännösten vastainen. Markkinaoikeus kumosi hankintapäätöksen, jonka jälkeen puitejärjestelyn kilpailutus aloitettiin uudelleen. Myös uuden kilpailutuksen hankintapäätöksestä on valittu markkinaoikeuteen. Hankintapäätöksen markkinaoikeuskäsittely on vielä kesken, joten päätöstä ei saa laittaa täytäntöön (hankintalaki 150 §).

Hankintalain 153 §:n mukaan, jos hankinnasta on tehty valitus markkinaoikeuteen, hankintayksikkö voi järjestää hankinnan väliaikaisesti, jollei hankintaa voida sen luonteen vuoksi lykätä markkinaoikeuden käsittelyn ajaksi. Sanotun pykälän 2 momentin mukaan hankinnan väliaikainen järjestäminen ei saa estää sitä, että valittajan vaatimuksesta markkinaoikeuden päätöksellä voidaan kumota hankintayksikön päätös osaksi tai kokonaan; kieltää hankintayksikköä soveltamasta hankintaa koskevassa asiakirjassa olevaa virheellistä kohtaa tai muuten noudattamasta virheellistä menettelyä; tai velvoittaa hankintayksikkö korjaamaan virheellisen menettelynsä.

Järjestyksenvalvontapalveluiden hankintaa ei voida lykätä markkinaoikeuskäsittelyn ajaksi vaarantamatta matkustajien ja liikennehenkilökunnan turvallisuutta. Yhteishankinnan kilpailuttajana toimiva Väylävirasto solmii väliaikaisen sopimuksen Avarn Security Oy:n kanssa siten, että palveluntuotanto sopimuksen nojalla alkaa 1.1.2024. Väliaikaista järjestelyä koskevien sopimusehtojen mukaan sopimus voidaan irtisanoa päättymään markkinaoikeuden ratkaisun johdosta, joten järjestely ei rajoita markkinaoikeuden käytössä olevien seuraamusten tehokasta käyttöä.

Sopimuksen kohde

Sopimus sisältää vartiointi- ja järjestyksenvalvonnan sekä muut asiantuntija- ja turvallisuuspalvelut, sekä mahdollisesti turvasuojauspalveluja. Hankittavien palveluiden keskeisenä tavoitteena on varmistaa henkilöturvallisuus matkustajaliikenteessä, turvata junahenkilökunnan ja muiden liikennevälineiden toimijoiden turvallisuus sekä ehkäistä ilkivaltaa ja vahingontekoja liikennejärjestelmässä ja sopimusosapuolten muissa kohteissa. Lisäksi palvelut voivat sisältää kulunvalvontaan liittyviä tehtäviä sekä muita asiantuntija- ja turvallisuuspalvelutehtäviä.

Hankinnan laajuus ja arvioidut kustannukset

Väliaikaisen järjestelyn hinta on HSL:lle noin 165 000 euroa kuukaudessa (ilman arvonlisäveroa). Väliaikainen järjestely päättyy, kun markkinaoikeus antaa tuomionsa tai kun uusi hankintamenettely asiassa on saatu päätökseen. Tämän jälkeen siirrytään käyttämään päätöksen HSLH 02.03.2021 § 25 mukaista puitejärjestelyä.

Hallintosäännön 7 §:n 8 kohdan mukaan hallitus päättää hankinnoista.

Ehdotus Hallitus päättää liittyä turvallisuuspalveluiden väliaikaiseen puitejärjestelyyn.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Palveluintegraattorin hankinta

21/02.08.00/2023 [Palveluintegraattorin hankinta]

Hallitus 21.11.2023 § 107

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Tuomas Savikangas, p. 040 4842 681

Hankinnan tausta

HSL:n tavoitteena on valita kilpailutuksen kautta toimittaja, joka toteuttaa HSL:lle IT-palvelunhallintaa palveluintegraattorin ominaisuudessa. Valittu toimittaja tuottaa HSL:lle kootusti Service Desk -palvelua (esim. tuki- ja ylläpitopalvelut, ensisijainen yhteydenottopiste (SPOC), 1- ja 2-tason tuki, palvelupyynnöiden käsittely, vikatilanteiden ratkaiseminen, tarvittaessa palvelupyynnöiden välittäminen seuraavalle tukitasolle sekä palvelupyynnön ratkaisemisen seuraaminen). Palveluun ensivaiheessa mukaan tulevat IT-palvelut sekä niille halutut palvelutasot ja -ajat on lueteltu tarjouspyynnössä. Hankinnassa määritellään malli, jolla IT-palveluita voidaan lisätä tai poistaa IT-palvelunhallintaan. Lisäksi hankinnassa on mukana optioita, mm. End-to-End valvontapalvelu, lisenssienhallintapalvelu, laitteiden kenttähuolto sekä erilaisia asiantuntijapalveluita.

Sopimus on voimassa toistaiseksi. Hankinnan arvioitu kokonaisarvo on noin 6 000 000 euroa neljältä vuodelta.

Hankintamenettely

HSL soveltaa toiminnassaan erityisalojen hankintalakia (1398/2016). HSL kilpailutti hankinnan EU-kynnyсарvon ylittävänä avoimella menettelyllä.

Hankintailmoitus ja tarjouspyyntö lähetettiin julkaistavaksi 20.9.2023 julkisten hankintojen palvelu Hilmassa ja Euroopan unionin virallisen lehden verkkoversiossa (TED). Tarjouspyynnöt olivat saatavilla sähköisesti osoitteessa <https://tarjouspalvelu.fi/hsl>. Määräaika tarjousten jättämiselle oli 25.10.2023 klo 14:00.

Tarjousten toimittamiselle varattuun määräaikaan mennessä saatiin tarjoukset kahdelta (2) tarjoajalta: Enfo Oyj ja Fujitsu Finland Oy.

Kaikki tarjoajat täyttivät tarjoajalle asetetut soveltuvuusvaatimukset. Tarjoajien tarjouksissaan antamien tietojen perusteella yhtäkään tarjoajaa ei koske hankintalainsäädännössä tarkoitettu pakollinen poissulkemisperuste. Sopimusten tekemiselle on edellytyksenä, ettei pakollisia poissulkemisperusteita ole.

Tarjousten arviointi ja vertailu

Tarjousten vertailuperusteena käytettiin kokonaistaloudellista edullisuutta. Kokonaistaloudellisuutta arvioitaessa otettiin huomioon seuraavat osa-alueet suluissa mainituilla painoarvoilla:

---

a.	Hinta (60 %)
b.	Laatu (40 %)

Tarjousten vertailu- ja valintaperusteet on avattu tarkemmin tarjouspyynnössä. Tarjouspyynnössä esitettyjen vertailuperusteiden mukaisesti tehdyssä tarjousten vertailussa kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen antoi Fujitsu Finland Oy.

Tarjousten vertailu on esitetty liitteenä (julkinen päätöksenteon jälkeen).

Hankintapäätös tulee julkiseksi hallituksen päätöksenteon jälkeen.

Hallintosäännön 9 §:n kohdan 8 mukaan hallitus päättää hankinnoista. Hallituksen päätöksen 15.6.2021 § 69 mukaan, jos hallituksen päättämään hankintaan sisältyy mahdollisuus optioiden käyttämiseen, toimitusjohtajalla on option arvosta riippumatta valtuus tehdä päätös optioiden käytöstä.

Ehdotus

Hallitus päättää valita liitteenä 1 olevan tarjousten kokonaistaloudellista edullisuutta koskevan vertailun perusteella toimittajaksi Fujitsu Finland Oy:n.

Hankintaa koskeva sopimus ei synny tällä päätöksellä. Hankinnasta laaditaan kirjallinen sopimus, joka voidaan erityisalojen hankintalain (1398/2016) 120 §:n mukaisesti tehdä aikaisintaan 14 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

1. Tarjousvertailu (julkinen päätöksenteon jälkeen)

Järvenpään kehyskuntasopimuksen irtisanominen

520/08.01.00.14/2020 [Kehyskuntien lippuyhteistyösopimusten uusiminen]

Hallitus 21.11.2023 § 108

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Mari Flink, p. 040 715 0440

HSL:n kehyskuntasopimuksissa sovitaan ehdoista, joilla HSL-alueen ulkopuoliset kunnat voivat tarjota omille kuntalaisilleen kausilippuja samaan tuettuun hintaan kuin HSL-kunnat omille asukkailleen. Kehyskunnat maksavat subventoidun hinnan ja eittuetun yleiskausilipun välisen hinnan erotuksen HSL:lle. Kehyskuntasopimusmalli on suunniteltu alueille, jotka sijaitsevat HSL-alueen ulkopuolella.

Järvenpään kehyskunta-asema muuttui Tuusulan liittyttyä HSL:n jäseneksi vuonna 2018. Tässä yhteydessä Järvenpää jäi käytännössä HSL:n D-vyöhykkeen sisälle. HSL:n liikennetarjonta ja lippualue kattaa nykyään myös Järvenpään, jonka seurauksena HSL-kuntien subventiota valuu alueen ulkopuolelle. HSL-kunnat käytännössä subventoivat Järvenpäästä tarjoamalla liikennepalveluita kuntaan ilman kustannuksia. Vastaavaa tilannetta ei ole missään muussa kehyskunnassa, mikä on myös peruste kehyskuntasopimuksen irtisanomiselle.

Esitämme Järvenpään kehyskuntasopimuksen irtisanomista tilanteen korjaamiseksi. Kehyskuntasopimuksen mukaan sopimuksen irtisanomisaika on irtisanomishetkestä seuraavan kalenterivuoden viimeiseen päivään saakka. Mikäli sopimus irtisanotaan vuoden 2023 loppuun mennessä, sopimus on voimassa vielä vuoden 2024 loppuun.

Jos Järvenpää liittyy kuntayhtymän jäseneksi vuoden 2025 alusta, irtisanomisella ei ole vaikutusta asiakkaiden palveluun, vaan se paranee liittymisen myötä.

HSL:n perussopimuksen 5 §:n mukaan Helsingin seutuun kuuluvalla kunnalla on oikeus liittyä kuntayhtymän jäseneksi edellyttäen, että toimialue säilyy liittymisen jälkeen toiminnallisesti tarkoituksenmukaisena ja että jäseneksi liittyvä kunta hyväksyy perussopimuksen. Kunnan, joka haluaa liittyä kuntayhtymän jäseneksi, on tehtävä siitä esitys kuntayhtymän hallitukselle. Jäsenkuntien valtuustot päättävät uuden jäsenkunnan ottamisesta kuntalain 79 §:n mukaisesti ja liittymisen ajankohdasta.

Ehdotus Hallitus päättää irtisanoa Järvenpään kehyskuntasopimuksen, jolloin sopimus päättyy sen irtisanomisajan mukaisesti 31.12.2024.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Järvenpään junaliikenteen liikennöintisuunnitelma

268/08.01.00.00/2023 [Järvenpään junaliikenteen liikennöintisuunnitelma]

Hallitus 21.11.2023 § 109

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin p. 050 337 5685 ja
yksikön päällikkö Tuomo Lankinen p. 040 662 1099

Järvenpään kaupunginvaltuusto päätti lokakuussa 2019, että kaupunki liittyy HSL:n jäseneksi vuoden 2022 alusta. Päätökseen sisältyi ehto, että HSL:ään liitytään, mikäli jäsenyys tuo merkittävän parannuksen Järvenpään ja Helsingin välillä liikennöiviin junavuoroihin.

Järvenpään liittyminen HSL:ään on kuitenkin lykkäantynyt. Syitä tälle ovat mm. koronapandemia, HSL:n lippujärjestelmän mahdollinen uudistuminen, Pasila-Riihimäki lisäraiteiden rakentamisen epävarma aikataulu sekä Järvenpään HSL-jäsenyyden kustannusarvion kasvu.

HSL ja Järvenpää ovat viime vuosien aikoina tehneet selvityksiä sekä arvioineet vaikutuksia sille, mikäli Järvenpää liittyy HSL:n jäsenkunnaksi. Osana jäsenyyteen liittyviä selvityksiä HSL on selvittänyt junaliikenteen lisäämistä, sillä Järvenpäässä junaliikenteellä on merkittävä rooli asukkaiden liikkumisessa. Tällä hetkellä Järvenpään junatarjonta on liikenne- ja viestintäministeriön (LVM) VR:ltä tilaamaa liikennettä. Järvenpäälaiset voivat jo nykyisin käyttää tiettyjä HSL:n lipputuotteita LVM:n junaliikenteeseen Järvenpäässä, sillä HSL:n ja VR:n välinen lippuyhteistyösopimus mahdollistaa sen.

Järvenpään liittymisen ehtona on, että HSL lisää Järvenpään ja Helsingin välisiä junavuoroja. HSL on suunnitellut täydentävänsä junatarjontaa Järvenpään ja Helsingin välillä niin, että yhdessä LVM:n junaliikenteen kanssa Järvenpäähän muodostuu noin 15 minuutin vuoroväli arkisin noin klo 6–19 ja lauantaisin noin klo 9–18. Tämä tarkoittaa tarjonnan kaksinkertaistamista arkisin ruuhka-aikojen ulkopuolella sekä lauantaisin, minkä odotetaan lisäävän matkustajamääriä ja edesauttavan HSL:n strategisten tavoitteiden saavuttamista.

HSL:n perussopimuksen 5 §:n mukaan Helsingin seutuun kuuluvalla kunnalla on oikeus liittyä kuntayhtymän jäseneksi edellyttäen, että toimialue säilyy liittymisen jälkeen toiminnallisesti tarkoituksenmukaisena ja että jäseneksi liittyvä kunta hyväksyy perussopimuksen. Kunnan, joka haluaa liittyä kuntayhtymän jäseneksi, on tehtävä siitä esitys kuntayhtymän hallitukselle. Jäsenkuntien valtuustot päättävät uuden jäsenkunnan ottamisesta kuntalain 79 §:n mukaisesti ja liittymisen ajankohdasta.

Ehdotus Hallitus päättää, että HSL sitoutuu hakemaan ratakapasiteettia liitteenä olevan liikennöintisuunnitelman mukaisesti, mikäli Järvenpää tekee liittymispäätöksen viimeistään 2024 tammikuussa ja liittyy HSL:n jäseneksi 1.1.2025 alkaessa. Järvenpään liittymispäätöksen lykkäntyessä ratakapasiteetin haku lykkääntyy.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet

Järvenpään junaliikenteen liikennöintisuunnitelma

Bussiliikenteen ympäristöbonus Y14 tarjouskilpailun järjestäminen

270/02.08.00/2023 [Ympäristöbonus Y14]

Hallitus 21.11.2023 § 110

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Tulosalueen johtaja Johanna Wallin, p. 050 337 5685 ja
yksikön päällikkö Mika Häyrynen, p. 09 4766 4295

HSL:n hallitus päätti elokuussa 2011, että bussiliikenteen hiilidioksidi- ja lähipäästöjen vähentämiseksi valmistellaan erillinen ympäristöbonusmalli, jolla voidaan joustavasti ja kustannustehokkaasti hyvittää HSL:n sopimusliikennöitsijöitä päästöjä alentavista toimenpiteistä.

Johdanto

HSL on varannut 1.2.2024 – 31.01.2025 väliselle jaksolle 1 500 000 euron (+alv) suuruisen määrärahan, josta noin 115 235 euroa on aikaisemman ympäristöbonuksen Y13 kustannuksia tammikuulta 2024. Vuodesta 2012 lähtien vuoden 2024 tammikuuhun mennessä ympäristöbonuksia (Y1 – Y13) on maksettu liikennöitsijöille yhteensä 13,3 miljoonaa euroa. Ympäristöbonusten johdosta tehdyt toimenpiteet ovat merkittävästi vähentäneet HSL:n järjestämän linja-autoliikenteen päästöjä, jolloin ilmanlaatu on parantunut.

Ympäristöbonus Y14-tarjouskilpailu

Y14 tarjouskilpailun hyväksyttävien toimenpiteiden kustannukset vuoden 2024 helmikuun alusta tammikuun 2025 loppuun saakka ovat yhteensä noin 1 384 765 € (+alv), joka maksetaan liikennöitsijälle bonuksena liikennöintikorvausten lisäksi.

EU:n ilmanlaatudirektiivissä on säädetty vuosiraja-arvo typpidioksidin pitoisuuksille 40 µg/m³. (EU:n komissio on julkaissut uuden ilmanlaatudirektiiviehdotuksen, jonka mukaan raja-arvot kiristyisivät arvoon 20 µg/m³ vuonna 2030). Raja-arvon ylittymisen johdosta Helsingin kaupungin oli laadittava ilmansuojelusuunnitelma, jonka toimenpiteillä päästään raja-arvon alle mahdollisimman pian. Helsingin kaupungin ilmansuojelusuunnitelman 2017 - 2024 yksi tärkeimpiä toimenpiteitä on HSL:n bussiliikenteen päästöjen vähentäminen. Suunnitelman toteutumista ja typpidioksidipitoisuuksien kehitystä seurataan ja niistä raportoidaan vuosittain ympäristöministeriölle ja ELY-keskukselle. Liikenteen päästöt ovat vähentyneet viime vuosina toimenpiteiden ja ajoneuvoteknologian kehityksen ansiosta. Raja-arvo ei enää ylitä, mutta pitoisuudet Helsingin keskustan vilkasliikenteisissä katukuiluissa ovat edelleen kaksi-kolmekertaiset verrattuna Maailman terveysjärjestön WHO:n antamaan ohjearvoon (10 µg/m³).

HSL:n strategisena tavoitteena on leikata joukkoliikenteen ilmanlaatuun vaikuttavia lähipäästöjä (NO_x, PM), sekä hiilidioksidipäästöjä (CO₂) yli 90 % vuodesta 2010 vuoteen 2025. Se ei onnistu ilman uusinta ajoneuvoteknologiaa, parhaimpia polttoaineita sekä sähkön hyödyntämistä. Ympäristöbonuksen toimenpiteitä suunnataan myös niin, että pääkaupunkiseudulla esiintyviä ilmanlaatuongelmia voidaan lieventää.

Ympäristöbonus-mallissa huomioidaan sekä hiilidioksidin että haitallisten lähipäästöjen vähentäminen direktiivissä 2009/33/EY määriteltyjen haitta-arvojen mukaisesti. NOx:in haitta-arvo huomioidaan kolminkertaisena perustasoon verrattuna, eli NOx haitta-arvo on 13 200 €/t, PM haitta-arvo on myös huomioitu kaksinkertaisena perustasoon verrattuna, eli PM haitta-arvo on 174 000 €/t. CO₂-päästön haitta-arvo on direktiivin sallima maksimiarvo 80 €/t.

Bonusperusteena ovat uudet toimenpiteet, jotka ylittävät voimassa olevien sopimusten ja tarjousten mukaiset sitoumukset ja joista liikennöitsijät antavat erillisen tarjouksen. Tarjouskilpailussa hyväksytään parhaat esitetyistä sopimuskohtaisista toimenpiteistä kustannustehokkuuden mukaisessa järjestyksessä, kunnes kokonaiskustannus vastaa ympäristöbonukselle osoitettua vuotuista määrärahaa. Näin esitetty bonusmalli on mahdollisimman teknologianeutraali ja asettaa erilaiset päästöt vähentävät toimenpiteet suoraan vertailukelpoisiksi.

Biopolttoaineella (biokaasu tai biodiesel) saavutettavan päästövähennyksen perusteena on tarjouksen mukainen HSL:n liikenteessä tarjousjakson aikana käytettävä polttoainemäärä ja sillä saavutettava riippumattomassa tutkimuslaitoksessa vahvistettujen mittaustulosten mukainen päästövähennys sekä polttoaineen laskennallinen hiilidioksidipäästön alenema. Biopolttoaineiden päästövaikutuksen laskentaperusteena on tällä hetkellä käytävissä direktiivin 2009/28/EY (RES-direktiivi) mukaiset kestävyyskriteerit, mutta ympäristöbonuksen tarjouskilpailussa tullaan soveltamaan vuosittain uusimpia julkaistuja säädöksiä ja standardeja.

HSL:n ympäristöbonuksen perusteeksi hyväksytään ainoastaan ns. kaksinkertaisesti laskettavat jäteperäiset polttoaineet (RES-direktiivin artikla 21, kohta 2). Polttoaineissa on käytettävä ainoastaan voimassa olevien kansallisten määräysten mukaisia kestävästi tuotettuja biokomponentteja (viittaus veroluokat T). T-veroluokkaan kuuluvat polttoaineet, jotka on tuotettu jätteistä, tähteistä, syötäväksi kelpaamattomasta selluloosasta tai lignoselluloosasta.

Kalustoinvestoinneilla toteutettavien toimenpiteiden hyödyt korvataan vuotuisen ajosuorituksen mukaisesti tarjouksessa ko. linja-autolle määritellyn liikennöintikohteen jäljellä olevan sopimuskauden ajan. Ympäristöbonuksen perusteeksi hyväksytyä autoa ei saa tänä aikana tarjota muihin kilpailutettaviin sopimuskohteisiin, bussia ei myöskään huomioida kohteen keski-ian laskennassa.

Vuosittain ratkaistava bonus mahdollistaa joustavasti parhaiden kulloinkin käytävissä olevien toimenpiteiden edistämisen ja se mukautuu teknologian kehitykseen sekä päästövaikutusten laskentamenetelmien ja mittaustulosten muutoksiin. Jaettavan ympäristöbonussumman kasvua voidaan nopeuttaa tai hidastaa tarpeen mukaan, jolloin voidaan ottaa huomioon saavutetut tulokset, käytävissä olevien toimenpiteiden rajahyöty, liikenteen päästövähennystavoitteiden saavuttaminen muilla keinoilla sekä HSL:n omistajakuntien maksuhalukkuus. Hyväksyttävien tarjousten keskimääräinen ympäristöhyöty tulee olla vähintään sama kuin tarjousten hinta, jolloin hyväksyttävien tarjousten kokonaismäärää rajoittaa joko käytävissä oleva määräraha tai keskimääräinen ympäristöhyöty. Tarjoukset hyväksytään paremmuusjärjestyksessä.

Ehdotus

Hallitus päättää

a) hyväksyä edellä esitettyjen periaatteiden mukaisen mallin, jolla HSL hyvittää

---

jäteperäisten (kaksoislaskettavien) biopolttoaineiden käytöllä ja muilla erillistoimenpiteillä saavutetun CO₂-, PM- ja NO_x-päästöjen vähenemän linja-autojen sopimusliikenteessä vuosittain päätettävällä ja erikseen kilpailutettavalla ympäristöbonuksella;

b) järjestää ympäristöbonusta koskevan erillisen tarjouskilpailun joulukuussa 2023, jotta bonus voidaan ottaa käyttöön helmikuussa 2024;

c) valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään ympäristöbonusta koskevan tarjouskilpailun lopulliset tarjouspyyntöasiakirjat; sekä

d) osoittaa ympäristöbonuksen Y14 soveltamiskaudelle 2024 yhteensä 1 500 000 euron (+alv) suuruisen määrärahan, josta noin 115 235 euroa on aikaisemman ympäristöbonuksen Y13 kustannuksia tammikuulta 2024. Uusien tarjouksien määrärahasi jää tällöin 1 384 765 € euroa.

Päätös tarkastetaan kokouksessa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

HSL-tuloskortin hyväksyminen vuodelle 2024

269/02.02.00.00/2023 [HSL-tuloskortti 2024]

Hallitus 21.11.2023 § 111

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Johtaja Jussi Saarinen, p. 040 820 8194 ja
vt. yksikön päällikkö Maarit Hauskamaa, p. 040 721 7546

Hallitus on kokouksessaan 24.5.2022 § 57 päättänyt uuden tulospalkkiojärjestelmän hyväksymisestä. Tulospalkkiojärjestelmän mukaan hallitus vahvistaa HSL:n tuloskortin.

Tulospalkkiojärjestelmällä tuetaan HSL:n strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista sekä tuloksellista toimintaa. HSL:n tulospalkkiojärjestelmä perustuu normaalia paremman suoritusason kautta maksettaviin palkkioihin. Mahdollisten palkkioiden määräytyminen kytketään kuntayhtymän asettamien tavoitteiden saavuttamiseen. Tulospalkkiojärjestelmän mukaan kollektiivisia mittareita asetetaan kolme kappaletta niin, että kollektiivisten tavoitteiden kokonaispaino on välillä 75-100 % ja niin, ettei yhdenkään yksittäisen tavoitteen paino ole alle 25 %. Tällä pyritään siihen, että tavoitteilla on riittävä painoarvo, jotta ne ohjaavat ja fokuoivat toimintaa.

Tuloskortin ehdotetaan vuodelle 2024 rakentuvan vuoden 2023 tuloskortin tapaan kollektiivisista mittareista, jotka on johdettu HSL:n strategian tavoitteista tasapainoinen talous, joukkoliikenteen käyttö ennätyslukemissa sekä kustannustehokas joukkoliikenne. Strategiset tavoitteet on määritetty strategian laatimisen yhteydessä ja ne nähdään selkeänä tavoitemittaristona myös tuloskortin osalta. Näin ollen tuloskortti kuljettaa loogisesti HSL:ää kohti strategian toteutusta. Henkilöstö kiinnittyy tavoitteisiin tuloskortin lisäksi tulosalueiden ja yksiköiden toimintasuunnitelmien sekä kehityskeskusteluiden kautta. Näin varmistetaan, että jokainen työntekijä kokee edistävänsä tuloskortin ja strategian tavoitteistoa.

Vuodelle 2024 esitetty tuloskortti on portaittainen siten, että tulostavoitteisiin on määritetty kynnyksäraja, tavoitetaso sekä maksimitavoitetaso. Portaittaisuus toimii siten, että kynnyksärajan ylittäminen aktivoi tulospalkkion maksamisen, mikäli tulospalkkiojärjestelmän mukaiset ehdot muutoin täyttyvät (mm. HSL:n tulos vähintään talousarvion mukainen). Vastaavasti tavoitetason saavuttaminen tuo 100 prosentin toteuman tuloskorttitavoitteesta sille määritetyllä painoarvolla. Mikäli maksimitavoitetaso ylitetään, on sen kerroin 1,2 siten, että yhdessä tavoitteessa maksimitavoitetason saavuttaminen kompensoi mahdollisesti muiden tavoitteiden heikompa suoriutumista. Tulospalkkio voi kuitenkin olla tulospalkkiojärjestelmän mukaisesti maksimissaan yhden kuukauden palkkaa vastaava summa maksetusta säännöllisestä vuosipalkasta laskettuna.

Tuloskortin eri portaiden (kynnyksäraja, tavoitetaso, maksimitavoitetaso) määrittämisessä on pyritty luomaan tuloskortista kannustava ja HSL:n strategisia tavoitteita edistävä. Juuri näiden syiden vuoksi on valittu portaittainen mittari. Mittareiden tavoitteiden osalta kynnyksrajaksi on määritetty ennusteen mukainen tavoite. Tavoitetaso vastaa talousarvion 2024 tavoitteita. Maksimitavoitetasojen saavuttaminen varmistaa osaltaan HSL:n strategisten tavoitteiden saavuttamisen vuonna 2025.

Ehdotus	Hallitus päättää hyväksyä HSL-tuloskortin sekä siihen liittyvän tulospalkkion vuodelle 2024 liitteen 1 mukaisena.
Päätös	Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.
Liitteet	Liite 1 HSL-tuloskortti vuodelle 2024 Liite 2 Tulospalkkion määräytyminen (HSLH 24.5.2022 § 57)

Kuntalain mukaista otto-oikeutta varten toimitetut päätökset

Hallitus 21.11.2023 § 112

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, p. 040 594 2747

Hallitukselle on toimitettu kuntalain 92 §:n mukaista otto-oikeutta varten toimitusjohtajan ja tulosalueen johtajien viranhaltijapäätökset ajalta 24.10.2024–13.11.2024.

Ehdotus Hallitus päättää olla ottamatta käsiteltäväkseen liitteessä mainittuja päätöksiä.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liite Päätösluettelo

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus 21.11.2023 § 113

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, p. 040 594 2747

HSL on antanut seuraavat lausunnot ja kannanotot:

- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunto asiassa HE 41/2023 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunto väyläviraston lausuntopyyntöön: rautateiden verkkoselostus 2025 ja verkkoselostuksen 2024 muutokset
- Pickala Rock Resort asemakaavaluonnos, Siuntio
- Lausunto Kivistön tapahtuma-areenan kaavaehdotuksesta
- Lausunto vahvistuspäätösluonnoksesta sähkön jakeluverkkoyhtiöiden valvontamenetelmiksi valvontajaksolla 2023–2027 ja 2028–2031
- HSL:n lausunto kantatien 51 parantamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta välillä Sunnanvik-Munkinmäki

HSL:lle ovat saapuneet seuraavat asiakirjat:

- Kauniaisten kaupunginhallituksen pöytäkirjan ote 30.10.2023 § 176, MAL 2023 suunnitelman hyväksyminen
- Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö Suomi-rata Oy:n Lentoratahanketta koskevasta YVA-selostuksesta
- Tuusulan lausunto tarkastusmaksun korottamisesta
- Siuntion kunnan lausunto HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta
- Kirkkonummen lausunto HSL:n tarkastusmaksun korottamisesta
- Vantaan kaupungin lausunto HSL:n tarkastusmaksun korottamisesta / Vantaan konsernijaoston ote pöytäkirjasta 23.10.2023 § 10
- Sipoon kunnan lausunto tarkastusmaksun korottamisesta / Sipoon kunnanhallituksen pöytäkirjanote 23.10.2023 § 328

Ehdotus Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Liitteet Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunto asiassa HE 41/2023 vp, Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 (248/00.04.02/2023)
Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän lausunto väyläviraston lausuntopyyntöön: rautateiden verkkoselostus 2025 ja verkkoselostuksen 2024 muutokset (243/08.00.00.03/2023)
Pickala Rock Resort asemakaavaluonnos, Siuntio (221/10.02.03/2023)
Lausunto Kivistön tapahtuma-areenan kaavaehdotuksesta (83/10.02.03/2022)
Lausunto vahvistuspäätösluonnoksesta sähkön jakeluverkkoyhtiöiden valvontamenetelmiksi valvontajaksolla 2023–2027 ja 2028–2031 (250/00.04.02/2023)

HSL:n lausunto kantatien 51 parantamista koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta välillä Sunnanvik-Munkinmäki (241/00.04.02/2023)
Kauniaisten kaupunginhallituksen pöytäkirjan ote 30.10.2023 § 176, MAL 2023 suunnitelman hyväksyminen (752/08.00.00.01/2020)
Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö Suomi-rata Oy:n Lentoratahanketta koskevasta YVA-selostuksesta (264/00.04.02/2022)
Tuusulan lausunto tarkastusmaksun korottamisesta (108/02.02.00.00/2023)
Siuntion kunnan lausunto HSL:n joukkoliikenteen tarkastusmaksun korottamisesta (108/02.02.00.00/2023)
Kirkkonummen lausunto HSL:n tarkastusmaksun korottamisesta (108/02.02.00.00/2023)
Vantaan kaupungin lausunto HSL:n tarkastusmaksun korottamisesta / Vantaan konsernijaoston ote pöytäkirjasta 23.10.2023 § 10 (108/02.02.00.00/2023)
Sipoon kunnan lausunto tarkastusmaksun korottamisesta / Sipoon kunnanhallituksen pöytäkirjanote 23.10.2023 § 328 (108/02.02.00.00/2023)

Seuraava kokous

Hallitus 21.11.2023 § 114

Esittelijä Toimitusjohtaja Mika Nykänen
Valmistelija Hallintopäällikkö Anni Lehtinen, p. 040 5942 747

Ehdotus

Hallitus päättää kokoontua seuraavan kerran aiemmin päätetyn mukaisesti tiistaina 12.12.2023 klo 9.00. Kokous pidetään sähköisesti.

Seuraava iltakoulu on tiistaina 16.01.2024 klo 16.30 alkaen. Paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös

Hallitus päätti hyväksyä ehdotuksen yksimielisesti.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 104, § 110, § 112, § 113, § 114

Muutoksenhakukielto

Päätöksiin, jotka koskevat vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 105, § 106, § 108, § 109, § 111

Oikaisuvaatimusohje

Päätöksiin tyytymätön saa tehdä siitä oikaisuvaatimuksen HSL:n hallitukselle (kuntalaki 134 §). Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (*asianosainen*).

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä myös HSL:n jäsenkunta sekä luonnollinen henkilö, yhteisö, laitos tai säätiö, joka kuntalain 3 §:n mukaisesti on jäsenenä jossakin HSL:n jäsenkunnista.

Oikaisuvaatimus on tehtävä neljäntoista (14) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista tiedoksisaantipäivää mukaan lukematta. Myöhästynyttä oikaisuvaatimusta ei oteta tutkittavaksi.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon

- kolmen (3) päivän kuluttua viestin lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain (13/2003) 19 §:ssä säädetyllä tavalla,
- seitsemän (7) päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi kirjeellä ilman saantitodistusta,
- saantitodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on lähetetty asianosaiselle tiedoksi saantitodistuksin,
- tiedoksiantotodistukseen merkittynä päivänä, jos päätös on annettu asianosaiselle tiedoksi henkilökohtaisesti.

Niiden, jotka eivät ole asianosaisia, katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän (7) päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on julkaistu HSL:n internetsivuilla.

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Siitä on käytävä ilmi, mihin päätökseen se on kohdistettu, millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään oikaisuvaatimuksen, oikaisuvaatimuksen tekijän vaatimus perusteineen sekä oikaisuvaatimuksen tekijän nimi ja yhteystiedot

Oikaisuvaatimus on toimitettava HSL:lle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 107

Hankintaoikaisuohje ja valitusosoitus

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1398/2016, jäljempänä erityisalojen hankintalaki) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä hankintaoikaisu). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Erityisalojen hankintalain 123 §:n mukaan hankintayksikön päätöksen poistamiseen ja muun hankintamenettelyssä tehdyn ratkaisun peruuttamiseen sekä asian uudelleen ratkaisemiseen sovelletaan, mitä hankintaoikaisusta julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä hankintalaki) 132–135 §:ssä säädetään. Erityisalojen hankintalain 128 §:n mukaan muutoksenhakuun erityisalojen hankintalaissa tarkoitetuista ratkaisuksista sekä lainvastaisen menettelyn johdosta määrättäviin seuraamuksiin sovelletaan, mitä hankintalain 16 luvussa (145–169 §) säädetään.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä asianosainen). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

I Hankintaoikaisuohje

Päätöksiin voi hakea muutosta joko tekemällä hankintaoikaisuvaatimuksen tai valituksen markkinaoikeudelle tai molemmat.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta kuntalain eikä hallintolainkäyttölain nojalla (hankintalaki 163 §).

Sähköistä tiedoksiantoa käytettäessä hankintapäätös katsotaan saaduksi tiedoksi sinä päivänä, jolloin päätöksen sisältävä sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Tällaisena ajankohtana pidetään viestin lähettämispäivää, jollei asiassa esitetä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut vastaanottajalle myöhemmin.

Jos tiedoksianto toimitetaan postitse kirjeellä vastaanottajalle, vastaanottajan katsotaan saaneen asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei tiedoksiannon näytetä tapahtuneen myöhemmin.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa, tiedoksianto katsotaan tapahtuneeksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaanitodistukseen merkittynä aikana.

Ohje hankintaoikaisuvaatimuksen tekemisestä

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen.

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, jolleivät ne jo ole hankintayksikön hallussa.

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle:

Sähköpostiosoite: [hsl\(at\)hsl.fi](mailto:hsl(at)hsl.fi)
Postiosoite: HSL, PL 100, 00077 HSL
Käyntiosoite: Opastinsilta 6 A, Helsinki
Aukioloaika: ma–pe klo 8.00–16.00

Asiakirjojen on oltava perillä viimeistään muutoksenhakuajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

II Valitusosoitus markkinaoikeuteen

Tarjoaja, osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee (hankintalaki 146 § 2 mom.):

- 1) yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
- 2) sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
- 3) sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan tai dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta

muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä.

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, jos hankintayksikkö on tehnyt hankintapäätöksen jälkeen hankinta- tai käyttöoikeussopimuksen erityisalojen hankintalain 121 §:n 1 tai 3 kohdan nojalla noudattamatta odotusaikaa. Odotusaikaa ei tarvitse noudattaa, jos sopimus koskee puitejärjestelyn perusteella tehtävää hankintaa tai sopimus koskee dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävää hankintaa.

Valitus on tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hankintapäätöksen tekemisestä siinä tapauksessa, että ehdokas tai tarjoaja on saanut tiedon hankintapäätöksestä valitusosoituksineen ja hankintapäätös tai valitusosoitus on ollut olennaisesti puutteellinen.

Valitus on tehtävä kirjallisesti (myös sähköinen muoto täyttää kirjallisen muodon vaatimuksen). Valituskirjelmässä, joka on osoitettava markkinaoikeudelle, on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi sekä perusteet, joilla muutosta vaaditaan
3. valittajan nimi ja yhteystiedot
4. jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja yhteystiedot
5. postiosoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite).

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää (hankintalaki 146 § 3 mom.).

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on omakätisesti allekirjoitettava valituskirjelämä. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjästä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
2. selvitys valituksen kohteena olevan päätöksen tiedoksisaantitavasta ja -päivästä
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

4. asiamiehen on liitettävä valtakirja lain oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 32 §:n mukaisesti.

Valitus on toimitettava valitusajan kuluessa markkinaoikeudelle:

Markkinaoikeus

Sähköposti: [markkinaoikeus\(at\)oikeus.fi](mailto:markkinaoikeus(at)oikeus.fi)

Käyntiosoite: Sörnäistenkatu 1, 00580 Helsinki

Puhelin: 029 56 43300,

Faksinumero: 029 56 43314,

Asiakaspalvelun aukioloaika: ma–pe 8.00–16.15

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusasiakirjojen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen asiakaspalvelun aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla markkinaoikeus perii muutoksenhakijalta oikeudenkäyntimaksua 2 050 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään miljoona euroa, käsittelymaksu on 4 100 euroa. Jos hankinnan arvo on vähintään 10 miljoonaa euroa, käsittelymaksu on 6 140 euroa. Jos asia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiassa ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä, on oikeudenkäyntimaksu kuitenkin 510 euroa.

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön edellä mainittuun osoitteeseen.